

MORELE OORDEELSVORMING in de gemeentelijke organisatie

In iedere gemeentelijke organisatie komen leidinggevenden en medewerkers geregeld voor de vraag te staan: wat is, in deze specifieke situatie, het moreel juiste om te doen? Wetten, regels en voorschriften geven niet altijd uitsluitend, al was het maar omdat ze onderling strijdig kunnen zijn. Persoonlijke overtuigingen en sociale normen kunnen in zichzelf ook de maatstaf niet zijn. En hoe moet de ambtelijke organisatie zich precies tot de politiek verhouden? De training morele oordeelsvorming maakt gemeenteambtenaren vertrouwd met een instrument dat hen in staat stelt om – zelfstandig of in gesprek met anderen – wél het juiste antwoord te vinden op lastige morele vragen uit de praktijk van het werk.

OMSCHRIJVING

De training morele oordeelsvorming scherpt het bewustzijn van het belang van een integere ambtsuitoefening. Deelnemers krijgen kennis en vaardigheden aangereikt waarmee zij de morele juistheid van hun eigen en andermans keuzes en beslissingen op een nauwkeurige, methodische wijze tegen het licht kunnen houden.

De training beslaat twee dagdelen en vormt het fundament van het morele leerproces van de gemeentelijke organisatie. Een pilot voor specifieke groepen kan een eerste stap zijn. Daarop volgen dan trainingen voor alle medewerkers en leidinggevenden.

Wie de training heeft doorlopen is toegerust voor het deelnemen aan moreel beraad. Door met enige regelmaat dergelijk beraad te houden, wordt de organisatie verrijkt met breed gedeelde morele kennis over vraagstukken die op de werkvloer spelen, over hoe er gewogen wordt en over morele gevaren (gerelateerd aan, bijvoorbeeld, de verhouding tussen politiek en ambtenarij). Beschikbaarheid van dit soort ‘moresprudentie’ zal het functioneren van de gemeentelijke organisatie over de hele linie verbeteren.

PROGRAMMA

De training omvat de volgende onderdelen:

- Reflectie op het integriteitsbeleid van de eigen organisatie (inclusief basiswaarden en gedragscode);
- Reflectie op moraal, waarden en normen: hoe bepaal je of een handeling moreel juist is?
- Waarom is in onze samenleving de aandacht voor ambtelijke integriteit zo groot?

- Inventarisatie van belangrijke, lastige en/of twijfelachtige kwesties die zich op de werkvloer manifesteren;
- Oefenen met een procedure voor morele oordeelsvorming (in zeven stappen) aan de hand van kwesties uit de professionele praktijk van de deelnemers.

HET VORMEN VAN EEN MOREEL OORDEEL

- 1 Voor welke keuze sta ik?
- Beschrijf de situatie; wat acht ik moreel juist?
- 2 Welke betrokkenen hebben een recht, belang of wens bij deze beslissing?
- 3 Wie neemt de beslissing?
- 4 Heb ik nadere informatie nodig om een verantwoorde beslissing te kunnen nemen?
- 5 Wat zijn de argumenten?
- 6 Tot welke conclusie kom ik?
- Tussenstap: kan ik de schade beperken?
- 7 Ik peil bij mijzelf wat ik voel over de genomen beslissing.

RESULTATEN

Medewerkers maken zich een praktische procedure eigen om de vraag naar het moreel juiste in complexe situaties te beantwoorden. In vervolgbijeenkomsten (moreel beraad) kan deze vaardigheid worden onderhouden. Gaandeweg komen morele kernkwesties in beeld die nauw samenhangen met de taken van de gemeentelijke organisatie. Kennis daarvan vormt een solide uitgangspunt voor het (her-)formuleren van basisbeginselen, werkafspraken, ambtseed en gedragscodes.